

Bystrovova řeka žalu a naděje

2. června 2010

Vladimír Bystrov *1.8.1935 - †1.6.2010

NEKROLOG

Vstupují do řeky plné smutku a zla, lidské velikosti a malosti, do řeky neustále vyvrhávající na břeh dosud neznámá svědectví o síle a slabosti člověka a současně jiná taková svědectví neustále hlouběji a hlouběji pohřbívající na dně času, který nám dovoluje líčit naši minulost krásnější, než byla, protože její poznání se nám stále více vzdaluje a můžeme lhát.

Nikdo nedokáže přesněji než Vladimír Bystrov popsat stav duše člověka, který poznává jedno z největších zel, jaké kdy lidstvo vytvořilo. Gulag, stalinské lágry, Kolyma, mučírny NKVD, Bělomorkanal, Magadan, Sevsib... To byl svět, který Vladimír Bystrov dlouhá desetiletí dobrovolně a usilovně zkoumal, aby mohl zachraňovat již pohřbívaná svědectví. Vladimír Bystrov věděl lépe než jiní, co jsou to zločiny bolševismu. Věděl, že leninské a stalinské lágry zničily miliony lidských životů a zločiny jejich strůjců přesahují svými rozměry zločiny

osvětimské.

Tatínek Vladimíra Bystrova v gulagu na deset let zmizel, jeden z těch odsouzených i neodsouzených, zastřelených a zemřelých hladem. Přirozeně se tak Vladimír Bystrov v roce 1993 stal předsedou rady Výboru Oni byli první, který shromažďuje dokumentaci o československých občanech, zejména předválečných ruských emigrantech, zavlčených po druhé světové válce z Československa do sovětských koncentráků. Systematicky o nich sbíral svědectví a časopisecky a knižně je publikoval.

Vladimír Bystrov byl můj přítel. Spojovala nás řada věcí, láska k Rusku a odpor proti bolševismu byly dvě z nich. Když jsme koncem osmdesátých let podnikali s naším společným kamarádem režisérem Milanem Maryškou pokusy proniknout do gulagu a natočit tam o něm svědectví, radili jsme se s Vladimírem. Řekl nám: „Jestli se dostanete do Magadanu, najdete Butygyčag.“ A dal nám spojení a několik adres na členy sdružení bývalých vězňů Memoriál. Kdyby nebylo Memoriálu a Vladimíra Bystrova, nikdy by Milan Maryška nemohl tak skvěle natočit seriál Sibiř - země žalu, země naděje. Je v něm i Butygyčag, jeden z nejhorších uranových koncentráků na Kolymě. Celá devadesátá léta, kdy jsme s Petrou Procházkovou novinařili v ruských končinách, měli jsme ve Vladimírovi spolehlivého rádce.

Vladimír Bystrov byl Pan novinář. Svou zodpovědnost k žurnalistice ukázal hned koncem roku 1989 v bouřlivých sametových dobách. „Kudy se budeme ubírat, záleží dnes na novinářích víc než na politicích,“ řekl tenkrát. On byl jedním z prvních, kdo věděl, že je třeba zlikvidovat komunistický Svaz novinářů. Věděl, že postoj novinářské obce k dění ve státě může zbrzdit, či naopak urychlit definitivní pád režimu. Cílevědomě pracoval na myšlence založit Syndikát, profesní novinářskou organizaci. Jsem docela pyšný na to, že jsem mohl tenkrát s Vladimírem Bystrovem a ostatními kolegy svolávat ustavující sjezd Syndikátu. Přes dva tisíce novinářů se tehdy sešlo v dnes již neexistujícím levém křídle Veletržního paláce a podpořilo Občanské fórum a Václava Havla.

Od té doby uběhlo dvacet let. Vladimír Bystrov si v nich mohl vynahradiť léta, kdy se nemohl věnovat politické publicistice. S vervou pracuje jako šéf zahraniční rubriky Reflexu, v roce 1992 zakládá nový deník Noviny. Vzpomínám, s jakou hrdostí přinesl k nám do Lidovek jejich první výtisk na kanárkově žlutém papíru. Píše a píše. Čteme si vzájemně, co jsme napsali. Přeme se, hádáme se, přesvědčujeme se. Žijeme hekticky a rádi.

Vladimír Bystrov byl vyznamenán v roce 2007 vysokým státním vyznamenáním, Řádem T. G.

Masaryka za vynikající zásluhy o rozvoj demokracie, humanity a lidská práva. Za dlouholetou snahu o rehabilitaci ruské meziválečné antibolševické emigrace v Československu se stal v roce 2008 laureátem Ceny Rudolfa Medka, udělované Nadačním fondem angažovaných nestraníků. Jsem rád, že se Masarykovo a Medkovo jméno propojilo se jménem Vladimíra Bystrova. Budou na nás z té výšky shlížet spolu s Vladimírovým tátou Nikolajem Vladimirovičem Bystrovem a jeho spoluvězni ze Stalinových lágrů a budou nám dodávat odvahy, abychom nedopustili pohřbívání svědectví na dně času.

JAROMÍR ŠTĚTINA